

отримала Адалет Агаоглу. Прозвучали також тематичні доповіді Метіна Турана "Оповідання та повісті А. Агаоглу", Альпер Акчам "Карнавалізація та сцена карнавалу у Адалет Агаоглу" та Ельмаз Шахін "Оповідання "Стіна" А. Агаоглу", присвячені творчості видатної письменниці.

Симпозіум супроводжував також вечір тюркської поезії, який відбувся 25 жовтня і в якому взяли участь кіпрські та зарубіжні тюркські автори Харід Федаї, Ердоган

Сарачоглу, Наіл Тан, Любов Чімпоеш, Ельчін Іскендерзаде, Есад Байрам, Ізмаїл Чавушев, Ельфїна Сибгатулліна, а також українські поети Тудора Арнаут та Сергій Грабар.

Сподіваємося, що матеріали та доповіді симпозіуму стануть джерелом інформації для науковців України, небайдужих до проблем тюркських літератур.

І.М. ДРИГА

ТРЕТІЙ МІЖНАРОДНИЙ СИМПОЗИУМ З ТЮРКСЬКОЇ ФОЛЬКЛОРИСТИКИ "ВІД СПІЛЬНОГО ТЮРКСЬКОГО МИНУЛОГО ДО МАЙБУТНЬОГО"

БАКУ, ІНСТИТУТ ФОЛЬКЛОРУ, НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК
АЗЕРБАЙДЖАНУ (АМЕА), 12–17 ЛИСТОПАДА 2005 Р.

З 12-го по 17 листопада 2005 року Науково-дослідний інститут фольклору Національної академії наук Азербайджану, єдиний у світі інститут, присвячений виключно вивченню тюркської фольклорної спадщини, зібрав під своїм дахом увесь тюркський світ.

Відкриття чергового 3-го Міжнародного фольклористичного симпозіуму "Від спільного тюркського минулого до спільного тюркського майбутнього" відбулось у конференц-залі Президії Академії наук Азербайджану по вул. Істіклялієт, 10. За день до урочистого відкриття конференції представники двадцяти тюркських етносів світу відвідали Алею загиблих героїв, поклали вінки та здійснили молитву на могилі національного лідера Гейдара Алієва та його дружини. Знайомство з м. Баку учасники симпозіуму розпочали з відвідання могили всесвітньо відомого азербайджанського просвітника та вченого Ельчі Бея.

На урочистій церемонії відкриття, під головванням директора Інституту фольклору проф. др. Гусейна Ісмаїлова та секретарюванням др. Афак Рамазанової, виступили президент АМЕА академік Магмуд Керімов, проф. др. Гусейн Ісмаїлов; на

пленарному засіданні прозвучали також доповіді проф. др. Ермана Артун (Туреччина) "Представлення спільної тюркської фольклорної спадщини у глобалізованому світі", члена-кореспондента АМЕА Тофіка Гаджієва (Азербайджан) "Особливості азербайджанського фольклору" та академіка Агмеда Сулейманова (Росія) "Особливості мотиву "чудодійне народження Батира" у башкирському епосі "Алип-Батир". Симпозіум тривав наступні три дні та організував доповіді по семи секційних засіданнях. Як зазначив у вступній промові академік М. Керімов, мета проведення даного симпозіуму – зібрати воєдино думки та погляди вчених, що представляють наукову еліту тюркських народів. В умовах щоденної модернізації глобалізованого суспільства нагальну потребу становить підготовка концептуальних програм та стратегій науки у визначенні статусу тюркських гуманітарних дисциплін у новому світопорядку, досягнення відповідності культури та цивілізації тюркських народів реаліям дійсності, що змінюються. З цією метою симпозіум вкотре проводить ревізування тюркських національних духовних ресурсів, завдяки чому сподівається унаочнити бачення майбутнього тюркської

цивілізації на тлі різноманітних геополітичних, державних, політичних, економічних, культурних та наукових умов. Тому недарма третій рік поспіль гаслом симпозиуму обрано слова легендарного Більге Кагана із давньотюркських написів: “Гейно, тюрку! Повернись до коренів. Бо коли повернешся до витоків своїх, то станеш великим”.

Адже найбільш актуальним та важливим питанням для майбутнього світу та людства є визначення духовних резервів людини та суспільства, що крокує до майбутнього, а також механізмів їхнього об’єднання. Тому однією з цілей симпозиуму було також забезпечення міжнародної інтеграції наукових установ, що представляють тюркські народи та етноси у восьми державах світу – Україні, Азербайджані, Туреччині, Росії, Кіпрі, Ірані, Німеччині та Казахстані.

Особливу увагу учасників конференції привернули наукові доповіді директора Інституту проф. др. Гусейна Ісмаїлова про напрямки взаємозближення тюркських народів через посередництво їхньої мови та культури, в якій було виділено основні періоди у побутуванні та систематизації тюркського фольклору: 1) період від появи на світовій арені тюркської пасіонарності та міфологічної думки, від утворення монотейстичної віри у Тенгі-хана, етнічного порятунку на Ергенеконі, перших звитяг легендарного Атіли – до 2) складання творів тюркської епічної думки – “Кьоч”, “Шу”, “Ергенекон”, “Манас”, “Деде Коркуд”, далі – до утворення епохи ханатів, що охопили та підкорили військово-політичному та цивілізаційно-духовному впливові велетенський географічний простір від Алтаю до степів Європи; 3) до початку ХХ століття, створення тюркських республік, заснованих на “генетично питомих для тюрків” традиціях державотворення; 4) від останнього десятиліття ХХ ст. – періоду національного пробудження, хвилі відродження та поновлення інтеграційних процесів у тюркському світі.

Стан, проблеми та перспективи подальшої діяльності тюркських фольклористів визначив у своїй доповіді “Місце та важливість тюркської народної культури у стабільності в регіоні” та виступі на азербайджанському та турецькому телебаченні

др. Яшар Калафат (Анкара), голова – емеритус Центру досліджень Кавказу та Центру стратегічного аналізу тюркської культури Євразії. У своїй програмній доповіді др. Калафат наголосив на потребі максимально чіткого визначення методів фольклористики як наукової дисципліни, звуження та виокремлення тем наукових дискусій, зближення фольклорних студій із вивченням культурної антропології, етнографії та народознавства. На прикладах нової монографії “Теокультурні виміри іранської тюркської спільноти” др. Калафат доводить, що свого часу міцні підвалини місцевої народної культури можуть бути відновлені, тюркська культура може бути приведена у статус впливової регіональної сили, а відтак відкриваються можливості для нового витлумачення тюркської культурної історії. Корені нових підходів до забезпечення регіональної стабільності можуть бути знайдені саме у народній культурі, а морально-культурні цінності, що існують у народній пам’яті, можуть бути використані не лише для тюркського світу, а і всього людства.

Надзвичайною інформативністю відзначались також виступи др. проф. Ермана Алтуна, др. Харіда Федаї (Нікосія) – “Народні гумористичні оповіді по матеріалах кіпрської газети “Авул”; Гюзель Туймової (Казань) – “Мусульманські гімни казанських та кримських татар: питання спільності”, др. Зюбейде Джиган Озсайінер – “Використання мистецтва каліграфії у тюркській народній культурі” тощо.

Символічною була поява на симпозиумі засновниці унікального в світі Музею тюркських урочистих головних уборів та костюмів др. Сабіхі Тансуг, дослідниці із більш як сорокарічним досвідом польових етнографічних та фольклорних досліджень, чий образ за життя увічнено у карбованім профілі на турецьких монетах.

Учасники симпозиуму виступили також у прямому ефірі на Першому та Другому національному телеканалі, каналах АТВ, азербайджанській філії турецького теле- та радіомовлення Саман йолу, дали інтерв’ю у численних радіопрограмах. Матеріали симпозиуму видрукувані окремим виданням та висвітлені численними азербайджанськими та турецькими газетами.

І.М. ДРИГА